

زیندانا وک ئامرازی سارکو تکردنی هزری ئازاد.. ئاساس سا ح

فیلمی (A Twelve-Year Night) ب نمون

«بیری ئازادیم ل زیندانا فراوانتر ئ ب»
قو ب سار ئ و دوژمن هیوای ب ب ندیخان ی» - قانع

فیلمی "A Twelve-Year Night" (دوازده سا تاریکی)، برهه مکی سینمایی قو و کاریگر ر ک چیر کی است قین ی س زیندانی سیاسی ت پامار ل ئ ر گوا ی د گ ت و. ت پامار، بزوتن و ی زگاریخوازی نیشتمانی — گروپ کی مارکسیست-لنینیست و گ ریلای شاری بوون و ل نوان سان ی ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰ چاکیان ل ناو شار کان ئ نجام د دا. چ پی ادیکا بوون. ل سا ی ۱۹۷۳ دا، دوا ی شکستی ت پامار یی کان و سارکو وتنی حوکم تی دیکتاتری دوا ی کودتا ی کی سربازی، ل ۷ ی مانگی ۹ ی ۱۹۷۳ ن ئ ندامی ئ م گروپ د ستگیر د کر ن و د کر ن ب دیل. ئ م فیلم چیر کی س ل م د ستگیر کراوان د گ ت و ک ب ماو ی ۱۲ سا ب شو ی کی نامر قان ل زیندانی تاک ک سیدا د ه ر ن و. ی ک ل وان، "خ س م خیکا" ی، ک دواتر ل ت م نی ۷۵ سا یدا و ل سا ی ۲۰۱۰ د ب ت سار ک ک ماری و ات. ی ک کی تر ئ لوت ر ی ف رنان د ز ک دوا ی ئازاد بوونی بوو سینا تر و و زیری ب رگری. ه رو ها، ماورسیه س نک ف ک نووس ر بوو دوا ی ئازاد بوونی د ست د کا ت و ب کای ی ئ د بی خ ی و شاعیر و م مانووس و شان نام د نووس ات و ل م ند تی ف د ب ت ب ب ر ی شنبیری ئ م شار. فیلم ک پیشانی د دات ک چن د س اتی سارکو تکر، زیندان د کا ت ئامراز ک ب ت کشکان دنی ک سای تی و هزری ئازاد یخوازان، ب م سارکو وتوو ناب ت ل شکان دنی ئیراد یان. ک سانی شکستخواردوو ئ وانن ک زو و خ یان ب د ست و د د ن! ک سانی سارکو وتوو ئ وانن ک خ یان ب د ست و ناد ن و ب ئیراد و ه ز و و ب ووی د خ د ژوار کان د و ست و.

زیندان ل م ژووی خ باتی گ لاند ا ت نها شو ن کی فیزیکی نیی، ب کو میکانیزم ک ب کار د ت ب نشان دانی ه و ی د س ات ب

کپکردنی دښنگي جياواز و سړکوټکردنی ناښاييځي و هزري نازاد.

زیندان واک نامرازی سړکوټکردن:

لږ ژر حوکمی هر دسټاتیکي دیکتاتور، فاشیست، تالیاتار و ټلیگارشیدا، زیندان دښت شونځی کپ کردنی هزري نازاد، ځنځ و بیروای جياواز. ئم لږ واک تدا ټنها سزایځی تاکځسی، بځام لږ ناوځکدا نیشاندانی هڅ و پځیامی سیاسی دسټات. لږدا ئم زیندان یان سزایځ، ځی دشارټو لږ پشت پږدی یاساو. بځام لږ استیدا نامرازځی بځ-یاسایځ بځ پاراستنی هڅ و دسټات.

دسټات سړکوټکرکان بږدوام لږ هڅوی دووبار پځناسکردنی زیندان واک شوځنځی "یاسای" بځ سزادانی ټوانځی دژي سیستمکځیان دوسټندو. بځام زیندان لږ استیدا بوټ گځپانی ململانځی ټایدی لږي و فیکری. لږ فیلمی "A Twelve Year Night" دا، دبینین چن دسټات سربازي ټرگواي سځ چا کوانی سیاسی چپ جیادکځنو و بږدوام دیانگوازنو بځ بنک سربازيځکان، دیانهاځنو لږ ژر بارودځکی ټائینسانیدا، بځ ټامانجی ټکشکاندن کسایځتیان و وږگرتنی زانیاری و شټکردنیان.

همان میکانیزم لږ لاین ټرم دسړکوټکرکانی ناوچکځی ئم ش بکار هڅراو، واک بځعس لږ عځراق، ټرمی پځهلوی و کځماری ئیسلامی لږ ټران، یان تورکیا بځرامبږ بځ کورد. نمونځی ټو شکځنج و زیندانانځی واک ټبوغرځب، دیاربځکر، سیدنا یا هڅتد، هموویان بځشکن لږ میکانیزمی بځدنگکردنی دښنگي ناځازی و سړکوټکردنی هزري نازاد.

زیندان و پځشټوانی گځانکاری:

سروشتی گشت دسټات ځسټپځنکان لږ یځکتر نزیک. هر لږ ساتی دسټپکځیانو تا کځتایان، زیندانکان پځدکځن لږ و مرځفانځی هزري نازادیان ام ناکرت. هرگیز سځناکځنو لږ نازار و ټشکځنجی جځستی و دږوونی بځ ټامانجی لږ ناوبردن ټو ټحیت و ئیرادځی هڅیان. بځام واک قانیع دټټټ: "قو بځسر ټو دوژمنځی هیوای بځ بځدخانځی"، چونک زږن ټوانځی زیندانیان لږ سیمبولی داگیرکردن و لږ ناوبردن، گځیو بځ سیمبولی نازادی و بځرخودان.

لە فیلمی "A Twelve-Year Night" دا، د‌بینین چ‌ن خ‌سە م‌خیکا و هاو‌ه‌کانی لە ناخی تاریکی و ت‌نیاییدا، سوور د‌بن لەس‌ر پاراستنی ه‌زر و بیروباو‌یان. ئ‌وان ب‌رگە ی ١٢ سا‌ ئ‌شک‌نجە و ئازاری ج‌ست‌یی و د‌روونی د‌گرن ب‌ ئ‌و‌ی ملک‌چ بن. ئ‌م ئ‌زموونە هاوش‌و‌ی ئ‌زموونی ز‌رک لە زیندانییە سیاسییەکانی جیهانە.

ز‌رک لە و ک‌سایەتیان‌ی بوونە ت‌ا ب‌ری گ‌ا‌انکاری، ز‌م‌ن‌کی در‌ژیان لە زینداندا ب‌ب‌ کردوو‌. و‌ک‌ لینین، گرامشی، ماند‌لا، ه‌شی مین‌، ئ‌انگ سان سوکی، مارتین ل‌س‌ر کینگ، یوسف س‌لمان یوسف (ف‌هد)، ع‌بدو‌ا ئ‌ج‌لان، خ‌سە م‌خیکا و چ‌ندان‌ی تر ک‌ لە ژماردن نای‌ن. ه‌ر ی‌ک لەم ک‌سایەتیان‌ چیر‌کی تراژیدی تایب‌تی خ‌یان ه‌یە و بوونە ت‌ا س‌رچاو‌ی ئ‌یلهام و ئ‌یرادە ب‌ ن‌و‌ی دواتریان ب‌ و‌ستان‌و‌ د‌ژی ه‌ر د‌س‌ا ت‌کی خ‌سە پ‌ن و دیکتات‌ری.

ئ‌شبگیری و س‌رکوتی ه‌زی ئازاد

ئ‌و ئ‌شبگیری‌ی ب‌ع‌س و هاوش‌و‌کانی د‌یانکرد د‌ژی ه‌ر ک‌س‌ک ک‌ ب‌نی گو‌ی ئازادیی لە بهاتای‌، نموونە ی‌کی ب‌رچاوی ئ‌و سیاس‌تە د‌ندان‌یە ک‌ م‌ژوو‌ی س‌رد‌می نو‌ خ‌ی‌و‌ بینووی‌تی. ه‌زاران کوردی ب‌تاوانی ب‌ه‌ی بیروباو‌، خو‌ندن‌و‌ی کت‌ب‌ک‌، یان ت‌نان‌ت گو‌گرتن لە گ‌رانیی‌ک د‌ستگیرکراون و ئ‌وان‌ی زیندان‌کان کراون، تا ئ‌ستاش ب‌رد‌وام‌.

د‌ستگیرکردنی ب‌ک‌م‌ی گ‌نجان و چ‌اک‌وانانی کورد، لە ئ‌ران و تورکیا تا ئ‌ستاش ب‌رد‌وام‌. ئ‌م‌ش نموون‌ی ئ‌و تراژیدیان‌ ک‌ گ‌لی کورد بینووی‌تی. ه‌موو ئ‌مان‌ ب‌ش‌کن لە ه‌و‌ی سیست‌م س‌رکوتک‌ر‌کان د‌یگرن‌ب‌ر ب‌ لەناوبردنی ئ‌یراد‌ی کورد و ب‌د‌نگکردنی ه‌زی ئازاد.

ئ‌م تراژیدیان‌ش هاوش‌و‌ی ئ‌زموونی ت‌پامار‌کانی ئ‌ر‌گوای لە فیلمی "A Twelve-Year Night" دا، س‌ر‌ئ‌نجام ن‌یان‌توانیو‌ ئ‌یراد‌ی گ‌لی کورد بشک‌نن و ویستی ئازادیخوازی و مافخوازی لەناوب‌ن. ب‌پ‌چ‌وان‌و‌، ئ‌م کار‌ساتان‌ بوونە ت‌ا س‌رچاو‌ی ب‌ه‌زکردنی بیری ن‌ت‌و‌ی و خ‌ا‌اگری گ‌لی کورد.

زیندانی م‌د‌رن: داگیرکردنی فیزیکی و ه‌زی

زیندان لە م‌ژوو‌ی ه‌موو گ‌ل‌کی ژ‌رد‌ست‌ و چ‌وساو‌دا یاد‌و‌ریی‌کی تراژیدی‌. ه‌ر ئ‌م‌ش‌ و‌ا د‌کات ئ‌د‌بیاتی زیندان

زیاتر پښتو-بسمت و لږ ګڼې کارې نښلې، فرهنگي نګي و کلتوريي و چیرکې کاني زیندان بګڼ درنډ و.

جرج نږو، لږ ماني "۱۹۸۴" دا، کاس لږ دس-اټکي ټاليتار و ديکتاتور دکات، زیندان/ژووری ژمار ۱۰۱ وک نمونې ټکشانن و ګڼې هزري لږيکي مرق ونا دکات. لږ و ماني دا، نږو څسې ترسناکي زینداني مډرن دکات و و ک ټنها داګیرکړني جېستې ناکاتې ثامانج، بېکو دېوت هزر و هېشي مرقيش داګیر بکات. دسېسات دېوت چي بووت نږو لای زینداني بکات حقيقت و استیي ها، وک: ۵=۲+۲.

لږ فيلمی "A Twelve-Year Night" يشدا دبینن چن سیستمی سرکوتکېر س زیندانيېک لږ دنيای دږو دادېت، هډدات بيريان بچېتو، ناچاريان بکات و بيرېکڼو ک دېاون و څبات ب سوود. بېام سرږنجم، نږوان توانیویان پارڼګاري لږ هزر و بیروباوې څيان بکڼ.

نډې زیندان لږ نډېياتي کوردیدا

نډم وک ګڼکي داګیرکړاو، لږ هډر چوار پارچکي کوردستان، چندان مرقې شېشګ و قارمانمان لږ خراو ټ گرتووخان، بېام وک پويست ناوې لږ نډراو ټو. چیرکې تراژیدی و کموڼدکاني زیندانيان تا ادېک فرامېش کړاو، نږوې بېزیندووي هشتوونې ټو، نږمري خودی چیرکي داستانيېکيان.

تا ادېک زېمینېکي لږبار ب لږکڼینو و نووسین لږم نډېبي زیندان هې، بېام نډېياتي کورد لږ و و لاواز. هډرچنډ بېشکي ګرنگ لږ مژووی بڅداني ګلي کورد. لږ سر پرس سياسيکاني نږوې ګیراو زیاتر کسايېتي سياسي بوون، زېمیني زیاندان لږ ژرګوشاري دروونی هاني داون ب نووسین. یکک لږوان "ملا علی" شاعیر، ک لږ "شعري ژووری سډار" دا دت:

«نډن: نږم و، لږ ترسي مردن پېش و
پېشم ګرګم هډر نډکوم پېش نږو
ب مږګي پېش مږګي نږو ئاسوودم
ووشم، زږدې پکڼیني هډر پېو

ګرچي بږو دوا مای ژین بږو

یہ کہم ماہی نہ مردن دیار لہو م
بشم چونکہ مردنی ناو جہ نییہ
شادم کہ تا دوا ہناسہش بہ پہو م»

لہر دا شاعیر لہو پہی بہرگری شکہ دارانہ دایہ و زیندان لہ گہی
نہد بہ کہ یوہ دہ کاتہ چہ قی بہر خودان و پہدانی ئیرادہ و
بہردہ وامیدان بہ گہی تہ کہ شان، نہو پہ یام بہ ہاوہ و
ہاوبیرہ کانی دہ نہرہت کہ زیندان و مردنہ کی ئاوا نہ مریہ و
ئاسودہ یہ کہ زیندان ملکہ چہ نہ کردوہ.

کہ تایی و دہرئہ نجام

زیندان وک ئامرازی سہرکو تکردنی ہزری ئازاد، ہہمیشہ بہشہ کی تاہ و
پہ ئازار بوہ لہ مہژووی گہلان، بہہام وک فیلمی “A Twelve-Year
Night” و ئہزموونی زیندان نیہ سیاسییہ کانی کورد لہ ہہر چوار
پارچہ کہ پیشانیدہن، دہ کرہت زیندان بہتہ سیمبولی خہاگری و
بہردہ وامی، زیندان دہ توانہ سنوورہ کی فیزیکی دابہت، بہہام
ناتوانہت سنوور بہ ہزر و بیر دابہت.

نہد بہی زیندان و گہانہ وہی چیرہ کی زیندان نیہ سیاسییہ کان، بہشہ کی
گرنگہ کہ پہویستہ زیاتر لہ کہہینہ وہی لہ سہر بکرہت و بہشہ وہی کی
فراوانتر بہاوبکرہتہ و تا مہژووی ہہموو نہو قارہ مانانہ لہ بیر
نہ کرہت کہ گیانیان بہخت کردوہ یان ژانیان لہ زینداندا بہ سہر
بردوہ بہ داہاتوویہ کی گہش و ئازادی گہلانیان.

زیندان، لہ سہر تاییترین شہوہی و تا مہدہرنترین فہرمی، ہہوہ کہ
بہ داگیرکردنی جہستی و فکری مرہف، بہہام ہہرگیز لہ داگیرکردنی
بیری ئازادی مرہف سہرکہوتوو نہبوہ، چونکہ وک قانعی دہہت،
بیری ئازادی لہ زینداندا فراوانتر دہہت، لہ کہ تاییدا، نہو ہزری
ئازادہ کہ سہرکہوتوو دہہت، نہک سنوورہ فیزیکیہ کانی زیندان.

ئاساس ساہ